

რატესად გამოყენება. ამ საკითხზე მსჯელობისას უნდა შეფასდეს, რამდენადაა ფულის ერთეულის ან ფულის კურსის ცვლილება ისეთი გარემოება, რომლის გათვალისწინების შემთხვევაში ხელშეკრულები ან ერთ-ერთი მათგანი აღნიშნულ ხელშეკრულებას არ ან სხვა პირობებით დადებდა. სკ-ის 389-ე მუხლი სკ-ის 398-ე მუხლთან მიმართებით საგამონაკლისო ნორმად უნდა ჩაითვალოს, ვინაიდან იგი აწესრიგებს სამართლებრივ შედეგებს ფულის ერთეულის კურსის შეცვლის შემთხვევაში, თუმცა ფულის კურსის ნორმალური ცვლილება არ ხდება სკ-ის 398-ე მუხლის მოქმედების სფეროში და იგი მხარეთა რისკის სფეროს მიეკუთვნება. ამ დასაბუთებით, სასამართლომ უსაფუძვლოდ ჩათვალა მოსარჩელის მოთხოვნა თანხის კონდიციონის საორიენტაციოდ ხელშეკრულებით განსაზღვრული უცხოური ვალუტის გაზრდილი კურსის გამოყენების შესახებ.

III. კომენტარი

სამართლებრივად დაუსაბუთებელი და გაუმართლებელი პირისთვის არაპირდაპირი გზებით იმ ვალდებულების დაკისრება, რომელსაც, მოთხოვნის არსებობის მიუხედავად, მხოლოდ ძალა საერთოდ არ ექნებოდა მოვლენათა ჩვეულებრივი განვითარების შემთხვევაში. მესამე პირის მიერ ხანდაზმული ვალდებულების შესრულებისას რეგრესის კონდიციის მოვალე უნდა აღიჭურვოს ყველა იმ შესაგებლით, რომელიც მას გააჩნდა ხანდაზმული მოთხოვნის კრედიტორთან ურთიერთობაში, სკ-ის 201 II მუხლის ანალოგიის გამოყენებით.¹ ამის შედეგად, პირს ეძლევა შესაძლებლობა, მიუთითოს კონდიციის კრედიტორის მიერ შესრულებული ვალდებულების ხანდაზმულობაზე და თავი გაითავისუფლოს მიღებულის დაბრუნების ვალდებულებისგან რეგრესის კონდიციის მიხედვით.

ნინო ქავშაია

მოთხოვნის დაკმაყოფილების წესის შეთანხმება

კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით იმ სარჩელის დაკმაყოფილება, რომლითაც მოთხოვნილი იყო იპოთეკის საგნის რეალიზაციიდან ამონაგები თანხით მოთხოვნის დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში მოვალის სხვა ქონებაზე აღსრულების მიქცევა, არ შეიძლება სადავო გახდეს დამოუკიდებელი სამართალწარმოებით, ხოლო აღსრულებული მოთხოვნა არ ბრუნდება შესრულების კონდიციის დანაწესებით.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

უმენაესი სასამართლოს 2018 წლის 23 იანვრის გადაწყვეტილება № ას-1167-1087-2017

I. ფაქტობრივი გარემოებები

სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით ბანკის სარჩელი დაკმაყოფილდა და მსესხებელს დავალიანების გადახდა დაეკისრა. გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით დადგინდა მსესხებლის საკუთრებაში არსებული იპოთეკით დატვირთული უძრავი ქონების აუქციონის წესით რეალიზაცია. აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ ჩატარებულ აუქციონზე იპოთეკის საგანი კრედიტორმა შეიძინა და დამატებით სააღსრულებო ბიუროს ბრძანების საფუძველზე მსესხებელს 2 წლის განმავლობაში სახელფასო ანგარიშიდან ჩამოეჭრა კრედიტორისადმი არსებული დავალიანება. მსესხებელმა სარჩელი აღძრა მოპასუხის წინააღმდეგ სახელფასო ანგარიშიდან ჩამოჭრილი თანხის დაკისრების მოთხოვნით. მისი მტკიცებით, მან თავისი ინტერესების სასამართლო წესით დაცვა და ვერც შემდგომში მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრება ვერ მოახერხა, რის შედეგადაც იპოთეკის საგანი თავად კრედიტორმა სააღსრულებო წარმოების ფარგლებში შეიძინა. მოსარჩელის განმარტებით, ნაცვლად იმისა, რომ იპოთეკის საგნის გასხვისების შემდეგ სააღსრულებო წარმოება შეწყვეტილიყო, იგი გაგრძელდა და მას შემდეგ, რაც მოსარჩელემ დაიწყო მუშაობა, სააღსრულებო ბიუროს უფროსის ბრძანების საფუძველზე მას სახელფასო ანგარიშიდან დამატებით ჩამოეჭრა თანხა. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ აღსრულება იპოთეკის საგნის რეალიზაციის შემდეგ იმის გამო, რომ ამონაგები თანხით დავალიანება სრულად ვერ დაიფარა. სასამართლოს გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ და სადავოდ გახდა სასამართლოს მიერ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საპროცესო-სამართლებრივი შეფასების მართლზომიერება. სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უცვლელი დარჩა. სააპელაციო პალატამ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნები და მიიჩნია, რომ მოპასუხე (ბანკი), როგორც სახელშეკრულებო ურთიერთობის „ძლიერი სუბიექტი“, არაკეთილსინდისიერად მოქმედებდა მოსარჩელის მიმართ. სააპელაციო სასამართლო დაეთანხმა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობას და აღნიშნა, რომ კეთილსინდისიერების ვალდებულება საკრედიტო დაწესებულებას ავალდებულებდა, უზრუნველყო „სუსტი“ მხარის – მსესხებლის ინფორმაციული ხელმისაწვდომობა გარიგების ყველა მნიშვნელოვან პირობაზე (მათ შორის, მოთხოვნის დაკმაყოფილების წესზე), რათა მას ხელშეკრულების ხელმოწერისას გაცნობიერებული არჩევანი გაეკეთებინა. სააპელაციო სასამართლოს დასკვნებით, მოპასუხის მიერ იპოთეკის საგნის აუქციონზე უკიდურესად დაბალ ფასად შეძენის შემდეგ, რითაც მოსარჩელეს მნიშვნელოვანი ქონებრივი დანაკლისი მიადგა, მსესხებლის კუთვნილი სახელფასო ანგარიშიდან თანხების

¹ D. Reuter/M. Martinek, Ungerechtfertigte Bereicherung, II, Tübingen 2016, § 12 III 4 a.

ჩამოჭრა ეწინააღმდეგებოდა სკ-ის 8 III მუხლს. პალატამ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა და მიუთითა, რომ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების ფარგლებში სხვა ქონებაზე აღსრულების მიქცევის შესაძლებლობის დადგენა აღსრულების წესის განსაზღვრის პროცესუალური ნაწილია და არა მატერიალური სამართლის საკითხი. სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ და განმარტა, რომ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით ბანკის სარჩელი სრულად დაკმაყოფილდა და ამავე გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილით განისაზღვრა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ იპოთეკის საგნის რეალიზაციის შედეგად მიღებული თანხა სრულად არ დაფარავდა იპოთეკარის მოთხოვნას, აღსრულება უნდა მიქცეულიყო მოვალის სხვა ქონებაზეც. მისი აზრით, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლა გამორიცხავდა შემდგომში იმავე საქმის იმავე საკითხზე სასამართლოს მსჯელობის მართლზომიერებას.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი დასაბუთებლად მიიჩნია, გააუქმა მიღებული გადაწყვეტილება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დააკმაყოფილა. სასამართლომ გაიზიარა მოპასუხის პრეტენზია კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების უდავოობის, განსაკუთრებულობის, სავალდებულოობისა და პრეიუდიციულობის თვისებებთან დაკავშირებით. აქედან გამომდინარე, მოსარჩელეს აღარ ჰქონდა უფლება, მოცემულ საქმეზე სადავო გაეხადა შეთანხმებებით გათვალისწინებული ის დებულება, რომლითაც კრედიტორი უფლებამოსილი იყო, აღსრულება მიეცემა მოვალის სხვა ქონებაზეც იმ შემთხვევაში, თუ იპოთეკის საგნის რეალიზაციის შედეგად მიღებული თანხა სრულად არ დაფარავდა იპოთეკარის მოთხოვნას. კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით სასამართლომ აღსრულების წესი კი არ დაადგინა (სსკ-ის 251-254-ე მუხლები), არამედ დააკმაყოფილა კრედიტორის სასარჩელო მოთხოვნა, რომელიც კანონის დანაწესითა და მხარეთა შეთანხმებით იყო გათვალისწინებული. შესაბამისად, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილით განსაზღვრული სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივი საფუძველი. სააპელაციო სასამართლომ დავის მოსაწესრიგებლად გამოიყენა შესრულების კონდიციის მომწესრიგებელი ნორმები, მაშინ, როდესაც არ არსებობდა ამ ნორმებით გათვალისწინებული წინაპირობები. ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მოსარჩელემ შესრულება კი არ განახორციელა, არამედ მოსარჩელის ნების საწინააღმდეგოდ აღსრულდა კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება.

ნინო ქავჭავაძე

შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველი

1. დასაქმებულის მიერ დამსაქმებელთან დაკავშირებით გამოხატული უარყოფითი მოსაზრება იძლევა მისი თანამდებობიდან გათავისუფლების საფუძველს, თუ დასაქმებული გაცდა გამოსატყვის თავისუფლების ფარგლებს.

2. დასაქმებულის განცხადების საფუძველზე დამსაქმებლისა და მისი პერსონალის პოლიციაში დაბარების შემთხვევაში ნდობა, რომელიც აუცილებელია შრომითი ურთიერთობის გაგრძელებისათვის, არ ითვლება ავტომატურად გაქარწყლებულად.

(აგტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

კონსტიტუციის 30-ე მუხლი, სკ-ის 115, 316 I, 361 II, 54, 394, 395, 408, 411-ე მუხლები, შრომის კოდექსის 6, 37 I 8), 32, 38 მუხლები, ევროპის სოციალური ქარტიის 24-ე მუხლი

უზნესის სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2019 წლის 15 მარტის № ას-862-862-2018 გადაწყვეტილება

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის 2009 წლიდან არსებობდა წერილობითი შრომითი ხელშეკრულება, რომელიც 2018 წლის 1 მაისს იწურებოდა. მოსარჩელემ სოციალურ ქსელ Facebook-ში პირად გვერდზე გამოაქვეყნა წერილი, რომელშიც მან მკვეთრად გააკრიტიკა მისი დამსაქმებელი უნივერსიტეტი და იქ მიმდინარე პროცესები. მოცემული სიტუაციის გასარკვევად შეიქმნა აკადემიური საბჭო, სადაც მოსარჩელე მიიწვიეს ზეპირი განმარტებისათვის. საბჭომ დაასკვნა, რომ წერილში უნივერსიტეტის იმიჯის შემლახველი განცხადებები იკვეთებოდა. რამდენიმე დღის შემდგომ, მოსარჩელის საცოლეს უცნობი მამაკაცი შეხვდა ქუჩაში, რომელმაც ურჩია მას, საქმროსათვის გადაეცა, შემდგომი მოქმედებებისაგან თავი შეეკავებინა, წინააღმდეგ შემთხვევაში „ძვირფასისა“ და ღირებულის განადგურებით დაემუქრა, რაც მოსარჩელის საცოლემ აღწერილ მოვლენებს დაუკავშირა და მიმართა პოლიციას. პროკურატურაში გამოკითხვისას უნივერსიტეტის პერსონალმა მომხდარ ფაქტთან ყველანაირი კავშირი უარყო. ერთი თვის შემდგომ გაიმართა აკადემიური საბჭო და მოსარჩელის მიმართ დისციპლინური საქმის წარმოების დაწყების რეკომენდაცია გამოითქვა. ხუთიოდე დღის შემდგომ კი დაიწყო მოვლევა. მოვლევის დასრულების შემდეგ, მოსარჩელემ მიიღო წერილი მოსალოდნელი გათავისუფლების შესახებ, რის საფუძველზედაც გამოიყენა შესაბამისი ბრძანება. მოსარჩელემ აღძრა სარჩელი დამსაქმებლის წინააღმდეგ.